МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра історії філософії

Затверджено
на засіданні кафедри історії філософії
факультету філософського
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №5 від 18 грудня 2017 р.)

Завідувач кафедри історії філософії
докт. філос. наук, проф. Пашук А.І.

Силабус з навчальної дисципліни
«ІДЕНТИЧНІСТЬ У ФІЛОСОФІЇ НОВОГО ЧАСУ ТА ЇЇ СУЧАСНЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ»
третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
для здобувачів усіх спеціальностей

Львів 2017 р.

Назва курсу	Ідентичність у філософії Нового часу та її сучасне переосмислення
Адреса викладання курсу	м.Львів, вул. Університетська, 1. Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет Львівського національного університету імені Івана Франка кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки 033 Філософія
Викладач курсу	Дахній Андрій Йосипович, кандидат філософських наук, доцент кафедри історії філософії
Контактна інформація викладача	a-dakhniy@ukr.net № моб. тел.: 0957365081
Консультації по курсу відбуваються	Щовівторка, 15:30-17:30 год. (м.Львів, вул. Університетська, 1, кафедра історії філософії, ауд. 303).
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Дисципліна «Ідентичність у філософії Нового часу та її сучасне переосмислення» є дисципліною зі спеціальності «Історія філософії» для аспірантської освітньої програми «Філософія», яка викладається в одному семестрі в обсязі 3-х кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	У курсі представлено огляд ключових ідей, понять і концепцій західної філософії, які стосуються проблематики людської ідентичності, починаючи від новочасної парадигми і закінчуючи її сучасним осмисленням. Аналізуються витоки суб'єктоцентричного підходу до проблематики ідентичності, виявляються його сильні і слабкі сторони, досліджуються гносеологічні і морально-етичні виміри ідентичності

	філософії Нового часу та сучасних когнітивних наук.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни «Ідентичність у філософії Нового часу та її сучасне переосмислення» є ознайомлення аспірантів із специфікою основних ідей, концепцій і понять західного мислення, починаючи з Нового часу, які торкаються проблематики ідентичності і її перегукування з ключовими питаннями індивідуального й соціокультурного вимірів нашого сьогодення.
Література для вивчення дисципліни	1. Аверинцев С.С. Два рождения европейского рационализма // Аверинцев С.С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. М. : Школа «Языки русской культуры», 1996. С.329-346. 2. Арендт Х. Між минулим і майбутнім / пер. з англ. Київ: Дух і літера, 2002. 321 с. 3. Бауман З. Донскіс Л. Моральна сліпота. Втрата чутливості у плинній сучасності / пер. з англ. О. Буценка. Київ: Дух і літера, 2014. 280 с. 4. Бауман З. Плинні часи. Життя в добу непевности / пер. з англ. Київ: Критика, 2013. 176 с. 5. Гусєв В.І. Західна філософія нового часу XVII-XVIII ст. К.: Либідь, 2000. 368 с. 6. Давыдов Ю. Н. Любовь и свобода: избранные сочинения / сост. В.В. Сапов. Москва: Астрель, 2008. 576 с. 7. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 488 с. 8. Зотов А. Ф. Современная западная философия: учебн. Москва: Высшая школа, 2001. 784 с. 9. Аббаньяно Н. Мудрость философии. Пер. с итал. – Санкт-Петербург, 1998. 312 с. 10. Гаєр М. Світ Канта. Пер. з нім. К.: Юніверс, 2007. 336 с.

11. Коплстон Ф. История философии. XX век. / пер. с англ. П. А. Сафронова. Москва: ЗАО Центрполиграф, 2002. 269 с.
12. Левинас Э. Избранное: Трудная свобода / пер. с франц. Москва: РОССПЭН, 2004. 752 с.
13. Левит К. От Гегеля к Ницше. Революционный перелом в мышлении XIX века. Маркс и Кьеркегор / пер. с нем. Санкт-Петербург: Владимир Даль, 2002. 671 с.
14. Маливский А. Хайдеггер об антропологических интенциях философствования Декарта. Антропологічні виміри філософських досліджень. 2013. Вип. 3. С.14-22.
15. Маритен Ж. Философ в мире / пер. с франц. Москва: Высшая школа, 1994. 134 с.
16. Татаркевич В. Історія філософії. Т. 3 / пер. з польс. О. Гірного. Львів: Свічадо, 1999. 568 с.
17. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 3. Новое время (от Леонардо до Канта) / пер. с итал. Санкт-Петербург: Петрополис, 1996. 713 с.
18. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 4. От романтизма до наших дней / пер. с итал. Санкт-Петербург: Петрополис, 1997. 849 с.
19. Ренч Т. Конституція моральності. Трансцендентальна антропологія і практична філософія / пер. з нім. В. Приходька. Київ: Дух і літера, 2010. 348 с.
20. Камю А. Вибрані твори / пер. с фр. К.: Дніпро, 1991. 655с.
21. Лютий Т. Ніцше. Самоперевершення. Київ: Темпора, 2016. 978 с.
22. Лютий Т. Пригоди філософських ідей західного світу (від давнини до сучасності). Київ: Темпора, 2019. 384 с.
23. Мартіні К. М., Еко У. У що вірить той, хто не вірить? / пер. з італ. Жовква: Місіонер, 2016. 104 с.
24. «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень: Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-Кун / пер. з фр. і

лат. Київ: Дух і Літера, 2014. 368 с.
25. Мережковский Д. С. Реформаторы. Лютер, Кальвин, Паскаль. Под ред. и с предисловиями Темиры Пахмусс. Брюссель: Жизнь с Богом, 1990. 361 с.
26. Молчанов В. И. Проблема времени как фиктивная проблема (пространственный поворот в феноменологии). История философии: вызовы XXI века. Ответ. ред. Н. В. Мотрошилова. Москва: Канон+ РООИ Реабилитация, 2014. С. 219-223.
27. Мотрошилова Н. В. Мартин Хайдеггер и Ханна Арендт. Бытие – время – любовь. Москва: Академический Проект, Гаудеамус, 2013. 526 с.
28. Мочульский К. Гоголь. Соловьев. Достоевский. Москва: Республика, 1995. 607 с.
29. Наседкин Н. Н. Самоубийство Достоевского. Тема суицида в жизни и творчестве списателя. Москва: Алгоритм, 2002. 448 с.
30. Ніцше Ф. Так казав Заратустра; Жадання влади / пер. з нім. А. Онишка, П. Таращука. Київ: Основи, Дніпро, 1993. 415 с.
31. Нарский И.С. Тема любви в философской культуре Нового времени // Философия любви. М. Политиздат, 1990. С. 110-148.
32. Паскаль Б. Думки / пер. з фр. Анатоль Перепадя, Олег Хома. Київ: Дух і Літера, 2009. 704 с.
33. Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. Пер. з англ. К.: Наш формат, 2019. 559 с.
34. Рудинеско Е. Філософи в обіймах бурі / пер. з фр. О. А. Юдіна. Київ: Ніка-Центр, 2007. 208 с.
35. Сумерки богов / Сост. и общ. ред. А. А. Яковлева: Перевод. М. : Политиздат, 1990. 398 с.
36. Смит Р. Быть человеком: историческое знание и сотворение человеческой природы / пер. с англ. Ирины Мюрберг; под науч. ред. Ирины Сироткиной. Москва: Канон+ РООИ Реабилитация, 2014. 368 с.

	37. Тейлор Ч. Джерела себе / пер. з англ. Київ: Дух і Літера, 2005. 696 с. 38. Тейлор Ч. Секулярна доба / пер. з англ. Київ: Дух і Літера, 2018. 664 с. 39. Габермас Ю. Постметафізичне мислення / пер. з нім., післямова та прим. В. М. Купліна. Київ: Дух і Літера, 2011. 280 с. 40. Ваттимо Дж. Техника и существование. Пер. с итал. М.: Канон+, 2013. 208 с. 41. Хайдеггер М. Бытие и время / пер. с нем. В. В. Бибихина. Санкт-Петербург: Наука, 2006. 452 с. 42. Хайдеггер М. Введение в метафизику / пер. с нем. Н. О. Гучинской. Санкт-Петербург: НОУ «Высшая религиозно-филлософская школа», 1998. 302 с. 43. Фишер К. История новой философии. Фрэнсис Бэкон. Пер. с нем. М.: АСТ, 2003. 541 с. 44. Фишер К. История новой философии. Бенедикт Спиноза. Пер. с нем. М.: АСТ: Транзиткнига, 2005. 557 с. 45. Фюрст М. Тринкс Ю. Філософія / Пер. з нім. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. – 544с. 46. Ясперс К. Смысл и назначение истории / пер. с нем. Москва: 1991. 528 с.
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять. На самостійну роботу передбачено 42 години.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу аспірант буде **знати**: • специфіку і передумови виникнення у західній філософії новочасного дискурсу мислення; • характерні особливості тлумачення проблематики ідентичності з огляду на своєрідність західної філософської парадигми;

	• ключові підходи до формулювання та вирішення питань, які корелюються з проблематикою ідентичності взагалі і ідентичності людини Нового часу зокрема; • схожості і відмінності між сприйняттям проблематики ідентичності в новочасну епоху і в нашій сучасності; • специфіку інтерпретації проблематики ідентичності в залежності від зміни історичних обставин, зокрема, у зв'язку з дедалі більшим впливом природничих та когнітивних наук. **Вміти:** • давати визначення і належно оперувати основними поняттями тих чи інших течій, які досліджують питання ідентичності; • плідно застосовувати отримані знання для аналізу та інтерпретації різноманітних філософських підходів щодо проблематики ідентичності; • належно ідентифікувати та аналізувати поняття, пов'язані з проблематикою ідентичності; • диференціювати підходи до проблематики ідентичності у залежності від історичного й соціокультурного контексту; • аналізувати проблематику ідентичності в контексті філософії Нового часу та новітніх технологічних викликів
Ключові слова	Ідентичність, людська ідентичність, Новий час, емпіризм, сенсуалізм, раціоналізм, суб'єктоцентризм, когнітивні науки, свідомість, мозок, нейронауки, штучний інтелект, інформаційна та біотехнологічна революції
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних (семінарських) занять та консультації для кращого розуміння тем

Теми	***Тема 1. Предмет, завдання і структура курсу.*** З'ясування предмету, мети й основних параметрів курсу. Актуальність проблематики ідентичності в сучасних умовах. Ідентичність та відмінність. Ідентичність в умовах плюралізму та мультикультуралізму. Структура курсу. Виміри ідентичності: соціальна, культурна, національна, релігійно-конфесійна, технологічна, індивідуальна. ***Тема 2. Становлення і розвиток проблематики ідентичності на Заході від античності до новочасної епохи*** Систематичний та історичний способи постановки питань щодо проблематики ідентичності. Ідентичність в античності: людина і космос, людина і соціум. Ідентичність у середньовіччі: людина і Бог. Ренесансна ідентичність: людина і природа. Симптоматичність появи утопічних проектів в умовах духовного вакууму Нового часу. Еволюція підходів щодо ідентичності у західному мисленні. ***Тема 3. Особливості філософських пошуків Нового часу*** Гносеологічна проблематика в античності й середньовіччі. Аристотелеве розмежування між sophia, phronesis та poiesis. Гносеологічна проблематика як центр філософських пошуків Нового часу. Гносеологічний суб'єкт. Процес секуляризації. Дедалі більша автономізація і емансипація людського індивіда. Громадянська ідентичність і громадянські чесноти. Ідеї соціальної справедливості в нових історичних обставинах. Два народження європейського раціоналізму: антична софістика і новочасне Просвітництво. Формування класичних філософських систем і форм філософування. ***Тема 4. Емпірико-сенсуалістична лінія в теорії пізнання Нового часу: Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк.*** Емпіризм як спадкоємець номіналізму. Британські ментальні джерела. Емпіризм Ф. Бекона. Пізнання як процес віддзеркалення природи. Чотири види «ідолів» і можливість їхнього подолання. Індуктивний метод пізнання. Критика Аристотеля. Гоббс як систематизатор Бекконової філософії. Ідеї новочасної соціальної філософії. Сенсуалізм

	Дж. Локка. Гносеологічне сенсуалістичне вчення про tabula rasa. Ідентичність джентльмена і сфера педагогіки. Відлуння в педагогіці Дж.Дюї. ***Тема 5. Раціоналістична лінія в теорії пізнання Нового часу: Р. Декарт, Б. Спіноза, Г.-В. Ляйбніц.*** Раціоналізм як альтернатива до емпірико-сенсуалістичної лінії в теорії пізнання. Філософія Рене Декарта. Дедукція versus індукція. Внутрішні раціональні структури свідомості і достовірність раціональних аргументів. Різноманітність ідентичностей всередині раціоналізму: дуалізм Декарта, монізм Спінози та плюралізм Ляйбніца. Ляйбніц та ідея суспільного та науково-технічного прогресу. Прогрес як ідентифікатор західного способу мислення. ***Тема 6. Екзистенційно-релігійна альтернатива: філософія Б. Паскаля*** Антропологічні погляди М. Монтеня. Скептицизм пізнього Ренесансу і його специфіка. Осмислення людини як істоти «із плоті і крові». Вплив поглядів Монтеня на Паскаля. Антропологічні відкриття Паскаля. Самотність людини у космосі. Велич і мізерність людини. Онтологічна і морально-етична дуальність людського існування. Танатологічна проблематика. Паскалева критика Декарта і засад «прогресизму». Паскаль як предтеча екзистенціалізму. Спадкоємність екзистенційної проблематики у західній культурі. ***Тема 7. Пошуки компромісу між емпіризмом та раціоналізмом: Ім. Кант. Морально-етичні погляди Канта.*** Просвітництво на німецькому ґрунті. Кант: людське повноліття як здатність жити своїм власним розумом. Гносеологічні погляди Канта. «Що я можу знати?» – одне з чотирьох фундаментальних питань філософії. «Критика чистого розуму». Долання крайнощів емпіризму та раціоналізму. Схематизм. Впорядкування чуттєвості з допомогою розсуду. Розсуд та розум. Умовне та безумовне. Трансцендентальна єдність апперцепцій. Агностицизм. Практична філософія Канта. «Що я повинен робити?» Категоричний імператив. Інструментальна та

	комунікативна форми раціональності. Розвиток морально-етичних ідей Канта у XX сторіччі: Макс Вебер про «етику переконань» (Gesinnungsethik) та «етику відповідальності» (Verantwortungsethik). Розвиток ідей Канта на основі дискурсивної етики. Ю. Габермас. ***Тема 8. Тематика любові у філософії Нового часу: від Дж. Бруно до Л. Фоєрбаха*** Любов і людська ідентичність. Ідентичність людини в епоху Відродження. Пізнання матері-природи (Марсіліо Фічіно, Піко делла Мірандола та метафора хамелеона). Джордано Бруно та безмежність пізнання. «Інтелектуальна любов до Бога»: від Леона Ебрео до Баруха Спінози. Любов як космічна сила у містицизмі Я. Бьоме. Ідея людини-андрогіна. Тлумачення любові у Р. Декарта: психологічно-механістичне визначення. Поглиблення етичного компоненту у Н. Мальбранша. Ляйбніц. Любов-дружба. Гармонія тілесного та духовного. Сприйняття любові в епоху Просвітництва. Любов у вимірі ludus. Фривольність і висміювання засади вірності. Гедонізм. Розуміння любові у Канта і Гегеля. Філософія любові Л. Фоєрбаха. Антропологія та критика теології. ***Тема 9. Просвітництво та романтизм як ментальні полюси філософської думки Нового часу.*** Антагонізм романтизму та Просвітництва. Політико-правова ідентичність у філософії Просвітництва. Ж.-Ж.Руссо: ідея «суспільного договору». Політико-правове врегулювання життя суспільства. Внесок Дж. Лока. Систематизація Ш.-Л. Монтеск'є: поділ влади на три гілки. Визначення основних рис і складників просвітницького світогляду як передумови великої французької буржуазної революції. Європа і християнський світ. Спроби реабілітації християнських цінностей у романтизмі: Новаліс, Шатобріан, Баадер. Історіософські ідеї Новаліса: «Християнство або Європа». Європейська ідентичність та її християнські засади. Пошуки ідентичності нації на тлі її історії. Єнський та Гайдельберзький гуртки романтиків. Філософія романтизму

	і «весна народів». ***Тема 10. Ідентичність у параметрах принципу волі (А.Шопенгауер, Ф.Ніцше)*** Шопенгауерові «Афоризми житейської мудрості». Шопенгауер як критик ідеології і засад німецького ідеалізму. Трансформація Шопенгауерових ідей Фрідріхом Ніцше. Від «волі до життя» до «волі до влади». Основні ідеї Ніцше. Як розуміти «нігілізм»? Імморалізм Ніцше й ультрарадикальна критика християнства. Етика «любові до дальнього». Вічне повернення того самого. Переоцінка всіх цінностей. Смерть Бога і поява ідеалу надлюдини. Людина як линва між твариною та надлюдиною. ***Тема 11. Ідентичність в екзистенційній філософії XIX ст. Передекзистенціалізм С.К'єркегора.*** Ідентифікація екзистенційної філософії. Історичні й соціальні передумови постання екзистенціалізму як течії. Понятєва специфіка. Міждисциплінарний вимір екзистенційних ідей. Екзистенційність і екзистенціальність. Основні критерії екзистенційного мислення. К'єркегор: діалектика непрямого повідомлення і стадіальна концепція. Стадія етика. Контекст: естетична, етична та релігійна стадії людського існування, їхні основні репрезентанти. Телеологічне усування етичного на релігійній стадії. Поняття конфініумів. Амбівалентність справи ідентифікації людського існування. ***Тема 12. Ідентичність і комунікація: К.Ясперс, М.Бубер, Ж.-П.Сартр.*** Релігійний екзистенціалізм Ясперса. Двополярність філософського горизонту Ясперса. Онтологія: потрійне членування буття. Предметне буття, екзистенція та трансценденція. Комунікація. «Межові ситуації» як передумова виявлення людської екзистенції. «Осьовий час» світової історії. Історико-філософська класифікація. Тлумачення ідеї університету. Сократичний тип виховання і навчання. М. Бубер. Діалогічна філософія на релігійних засадах. «Я і Ти». Феномен атеїстичного екзистенціалізму Ж.-П. Сартра. Філософія моралі в конкретній життєвій ситуації. Явище вибору. Конфліктність двох свобод:

	«Пекло – це інші». Екзистенційне і діалогічне мислення та їхня взаємодія. ***Тема 13. Критика новочасного суб'єктоцентризму: Ж. Марітен*** Засади (нео)томізму. Philosophia perennis. Процес секуляризації та емансипація етики від релігії. Філософія Ж. Марітена як спроба оновлення томізму. Шосте доведення буття Божого. «Три реформатори». Деструкція цінностей Модерну. Критика новочасного суб'єктоцентризму: у царині релігії (М.Лютер), розуму (Р.Декарт), почуття (Ж.-Ж. Руссо). Концепція інтегрального гуманізму Марітена. Критика процесу «заміщення» та деструкція хибних форм релігійності. Протиставлення теоцентричної та антропоцентричної парадигм гуманізму. Критичне ставлення до aggiornamento та рішень Другого Ватиканського собору. ***Тема 14. Критика новочасного суб'єктоцентризму: М. Гайдеґґер*** Амбівалентність місця Гайдеггера у філософському процесі двадцятого століття. Фундаментальна онтологія: "Буття і час". Подвійність лейтмотиву гайдеггерівського мислення: поняття про сенс буття і питання про істину (алетейя). Істина як відкритість, розтаємниченість. Фундаментальний аналіз ось-буття; ось-буття як буття-у-світі. Гайдеггер і проблема техніки. Критика новочасного суб'єктоцентризму. Деструкція підходів Р. Декарта. Неприйняття суб'єкт-об'єктного протиставлення. Феномен техніки на тлі проблем нігілізму у значенні всесвітньо-історичного процесу; пов'язування явища нігілізму з проблемою техніки. Поняття по-ставу (Ge-stell). Питання співвідношення людини і техніки у філософії Гайдеггера. Від «волі до влади» Ніцше до «тотальної мобілізації» Ернста Юнґера. Релевантність Гайдеґґерової критики нині. ***Тема 15. Новочасна ідентичність очима нашого сучасника: Чарлз Тейлор*** Чарлз Тейлор і «Джерела себе». Доба секуляризації і критика інструментальної раціональності. Політична і соціальна філософія Тейлора. Тейлорове дослідження витоків сучасного світу. Врахування широкого культурного контексту. Апелювання до надбання «континентальної» філософії. Комунітаристська і ліберальна моделі. Співвідношення між «аналітичними» та «континентальними» підходами до філософії і цивілізаційного розвитку. Творення модерної ідентичності. Католицька

	модерність. Розгляд ідентичності суб'єкта в етичному вимірі. Критика постмодерністських настанов. Засада блага та самоконституювання людини. Рефлексія щодо новочасного дискурсу. Монтень, Декарт, Лок, Кант, Мілл, Достоєвський як співрозмовники. Самоосмислення людини у XX і XXI ст. ***Тема 16. Ідентичність у контексті проблематики постлюдини.*** Основні критерії і засади постмодернізму. Критика принципового, апологія випадкового; критика (моральних) метанаративів. Основні представники постмодернізму. Дослідження насильницького потенціалу цивілізації. Ф. Ніцше і М. Фуко. Прикладна етика. Осмислення явищ клонування, евтаназії тощо. Когнітивні науки та вагомість нейронаук. Інформаційна та біотехнологічна революції як визначальні для сучасного стану світу. «Просвітництво сьогодні» Стівена Пінкера. Тенденції XXI сторіччя і дослідження Ю.Н. Харарі. Проблема людської ідентичності на тлі розгортання двох революцій (інформаційної та біотехнологічної).
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру усний
Пререквізити	Для вивчення курсу аспіранти потребують знань з філософських і історико-філософських дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння першоджерел і глибинного зв'язку між філософськими концепціями.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусії. Проведення останніх сприятиме побудові освітнього простору як простору прояву пізнавальних ініціатив та інтересів аспірантів і створення індивідуальної освітньої траєкторії. Завдяки дискусіям з аспірантами мають бути встановлені партнерські стосунки, які б сприяли найбільш повному розкриттю особистісного інтелектуального потенціалу кожного аспіранта.
Критерії оцінювання	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються

(окремо для кожного виду навчальної діяльності)	за таким співвідношенням: • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів_____ • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів_____ • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 100 Підсумкова максимальна кількість балів 100 **Письмові роботи:** Передбачається, що аспіранти виконають декілька видів письмових робіт (зокрема, реферати й есе). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи аспірантів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти всіляко заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

	Стратегія виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність аспіранта під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку.	1. Новочасна філософія як цивілізаційний феномен. 2. Актуальність проблематики ідентичності в сучасних умовах. 3. Ідентичність та відмінність. Ідентичність в умовах плюралізму та мультикультуралізму. 4. Виміри ідентичності: соціальна, культурна, національна, релігійно-конфесійна, технологічна, індивідуальна. 5. Систематичний та історичний способи постановки питань щодо проблематики ідентичності. 6. Ідентичність в античності: людина і космос, людина і соціум. 7. Ідентичність у середньовіччі: людина і Бог. 8. Ренесансна ідентичність: людина і природа. Симптоматичність появи утопічних проектів в умовах духовного вакууму Нового часу. 9. Гносеологічна проблематика як центр філософських пошуків Нового часу. 10. Гносеологічний суб'єкт. Процес секуляризації. 11. Громадянська ідентичність і громадянські чесноти. Ідеї соціальної справедливості в нових історичних обставинах. 12. Два народження європейського раціоналізму: антична софістика і новочасне Просвітництво.

	13. Антропологічні погляди М. Монтеня. Скептицизм пізнього Ренесансу і його специфіка. 14. Формування класичних філософських систем і форм філософування. 15. Емпіризм як продовження номіналізму. Британські ментальні джерела. 16. Емпіризм Ф. Бекона. Пізнання як процес віддзеркалення природи. Чотири види «ідолів» і можливість їхнього подолання. 17. Індуктивний метод пізнання. Беконова критика Аристотеля. 18. Гоббс як систематизатор Беконової філософії. Ідеї новочасної соціальної філософії. 19. Сенсуалізм Дж. Локка. Гносеологічне сенсуалістичне вчення про tabula rasa. 20. Дж. Локк: ідентичність джентльмена і сфера педагогіки. Відлуння в педагогіці Дж.Дюї. 21. Раціоналістична лінія в теорії пізнання Нового часу: Р. Декарт, Б. Спіноза, Г.-В. Ляйбніц. 22. Раціоналізм як альтернатива до емпірико-сенсуалістичної лінії в теорії пізнання. 23. Філософія Рене Декарта. Дедукція versus індукція. 24. Внутрішні раціональні структури свідомості і достовірність раціональних аргументів. 25. Різноманітність ідентичностей всередині раціоналізму: дуалізм Декарта, монізм Спінози та плюралізм Ляйбніца. 26. Ляйбніц та ідея суспільного та науково-технічного прогресу. Прогрес як ідентифікатор західного способу мислення. 27. Екзистенційно-релігійна альтернатива: філософія Б. Паскаля. 28. Осмислення людини як істоти «із плоті і крові». Вплив поглядів Монтеня на Паскаля. 29. Антропологічні відкриття Паскаля. Самотність людини у космосі. Велич і мізерність людини. Метафора «мислячої билинки». 30. Паскаль: онтологічна і морально-етична дуальність людського

	існування. Танатологічна проблематика. 31. Паскалева критика Декарта і засад «прогресизму». Паскаль як предтеча екзистенціалізму. 32. Спадкоємність екзистенційної проблематики у західній культурі. 33. Пошуки компромісу між емпіризмом та раціоналізмом: Ім. Кант. 34. Морально-етичні погляди Канта. 35. Просвітництво на німецькому ґрунті. Кант: людське повноліття як здатність жити своїм власним розумом. 36. Гносеологічні погляди Канта. «Критика чистого розуму». Долання крайнощів емпіризму та раціоналізму. 37. Схематизм Канта. Впорядкування чуттєвості з допомогою розсуду. Розсуд та розум. Умовне та безумовне. Трансцендентальна єдність апперцепцій. 38. Агностицизм Канта. 39. Практична філософія Канта. Категоричний імператив. 40. Інструментальна та комунікативна форми раціональності. Розвиток морально-етичних ідей Канта у XX сторіччі: Макс Вебер про «етику переконань» (Gesinnungsethik) та «етику відповідальності» (Verantwortungsethik). 41. Розвиток ідей Канта на основі дискурсивної етики. Ю. Габермас. 42. Тематика любові у філософії Нового часу: від Дж. Бруно до Л. Фоєрбаха. 43. Любов і людська ідентичність. Ідентичність людини в епоху Відродження. 44. Ренесансне пізнання матері-природи (Марсіліо Фічіно, Піко делла Мірандола та метафора хамелеона). 45. Джордано Бруно та безмежність пізнання. 46. «Інтелектуальна любов до Бога»: від Леона Ебрео до Баруха Спінози. 47. Любов як космічна сила у містицизмі Я. Бьоме. Ідея людини-андрогіна. 48. Декарт: епохальне метафізичне переосмислення світу і людини.

	49. Тлумачення любові у Р. Декарта: психологічно-механістичне визначення. 50. Поглиблення етичного компоненту у Н. Мальбранша. 51. Ляйбніц та любов-дружба. Гармонія тілесного та духовного. 52. Сприйняття любові в епоху Просвітництва. Любов у вимірі ludus. Фривольність і висміювання засади вірності. Гедонізм. 53. Розуміння любові у філософії Канта. 54. Гегелеве дослідження проблематики любові.. 55. Філософія любові Л. Фоєрбаха. Антропологія та критика теології. 56. Просвітництво та романтизм як ментальні полюси філософської думки Нового часу. Спільне та відмінне між романтизмом і Просвітництвом. 57. Політико-правова ідентичність у філософії Просвітництва. Ж.-Ж.Руссо: ідея «суспільного договору». 58. Політико-правове врегулювання життя суспільства. Внесок Дж. Лока. 59. Систематизація Ш.-Л. Монтеск'є: поділ влади на три гілки. 60. Визначення основних рис і складників просвітницького світогляду як передумови великої французької буржуазної революції. 61. Європа і християнський світ. Спроби реабілітації християнських цінностей у романтизмі: Новаліс, Шатобріан, Баадер. 62. Історіософські ідеї Новаліса: «Християнство або Європа». Європейська ідентичність та її християнські засади. 63. Пошуки ідентичності нації на тлі її історії. Єнський та Гайдельберзький гуртки романтиків. Філософія романтизму і «весна народів». 64. Ідентичність у параметрах принципу волі (А.Шопенгауер, Ф.Ніцше). 65. Ідеї Шопенгауерових «Афоризми житейської мудрості». 66. Шопенгауер як критик ідеології і засад німецького ідеалізму. 67. Трансформація Шопенгауерових ідей Фрідріхом Ніцше. Від «волі до життя» до «волі до влади».

	68. Ніцшівське новаторство в ідентифікації людини. Реабілітація діонісійного начала. 69. Основні ідеї Ніцше. Як розуміти «нігілізм»? 70. Імморалізм Ніцше й ультрарадикальна критика християнства. Етика «любові до дальнього». 71. Ніцшівські ідеї «вічного повернення того самого», переоцінки всіх цінностей», «смерті Бога» та поява ідеалу надлюдини. 72. Людина як линва між твариною та надлюдиною в контексті сучасних науково-технічних досягнень. 73. Ідентичність в екзистенційній філософії XIX ст. Передекзистенціалізм С.К'єркегора. 74. Феномен відчаю і ідентичність людини у С.К'єркегора. 75. Ідентифікація екзистенційної філософії. Історичні й соціальні передумови постання екзистенціалізму як течії. Поняттєва специфіка. 76. Міждисциплінарний вимір екзистенційних ідей. Екзистенційність і екзистенціальність. 77. Основні критерії екзистенційного мислення. 78. Сьорен К'єркегор: діалектика непрямого повідомлення і стадіальна концепція. 79. Естетична, етична та релігійна стадії людського існування, їхні основні репрезентанти. 80. Телеологічне усування етичного на релігійній стадії. Поняття конфініумів. Амбівалентність справи ідентифікації людського існування. 81. Ідентичність і комунікація: К.Ясперс, М.Бубер, Ж.-П.Сартр. 82. Релігійний екзистенціалізм Ясперса. Двополярність філософського горизонту Ясперса. Онтологія: потрійне членування буття. 83. К. Ясперс: «межові ситуації» як передумова виявлення людської екзистенції. 84. «Осьовий час» світової історії. Загальнолюдська ідентичність. 85. Мартін Бубер. Діалогічна філософія на релігійних засадах. «Я і Ти». 86. Феномен атеїстичного екзистенціалізму Ж.-П. Сартра. Філософія моралі в конкретній життєвій ситуації. 87. Явище вибору. Конфліктність двох свобод: «Пекло – це інші». 88. Екзистенційне і діалогічне мислення та їхня взаємодія.

	89. Критика новочасного суб’єктоцентризму: Ж. Марітен. 90. Процес секуляризації та емансипація етики від релігії. 91. Філософія Ж. Марітена як спроба оновлення томізму. Шосте доведення буття Божого. «Три реформатори». Деструкція цінностей Модерну. 92. Марітенова критика новочасного суб’єктоцентризму: у царині релігії (М.Лютер), розуму (Р.Декарт), почуття (Ж.-Ж. Руссо). 93. Концепція інтегрального гуманізму Марітена. Критика процесу «заміщення» та деструкція хибних форм релігійності. 94. Марітенове протиставлення теоцентричної та антропоцентричної парадигм гуманізму. 95. Критика новочасного суб’єктоцентризму: М. Гайдеґґер. 96. Гайдеґґер: істина як відкритість, розтаємниченість. Фундаментальний аналіз ось-буття; ось-буття як буття-у-світі. 97. Гайдеггер і проблема техніки. Критика новочасного суб’єктоцентризму. Деструкція підходів Р. Декарта. Неприйняття суб’єкт-об’єктного протиставлення. 98. Феномен техніки на тлі проблем нігілізму у значенні всесвітньо-історичного процесу. Гайдеґґерове пов’язування явища нігілізму з проблемою техніки. 99. Гайдеґґерове поняття по-ставу (Ge-stell). Питання співвідношення людини і техніки у філософії Гайдеггера. 100. Від «волі до влади» Ніцше до «тотальної мобілізації» Ернста Юнґера. Релевантність Гайдеґґерової критики нині. 101. Новочасна ідентичність очима нашого сучасника: Чарлз Тейлор 102. Чарлз Тейлор і «Джерела себе». Доба секуляризації і критика інструментальної раціональності. 103. Політична і соціальна філософія Тейлора. Тейлорове дослідження витоків сучасного світу. Врахування широкого культурного контексту. Апелювання до надбання «континентальної» філософії. 104. Комунітаристська і ліберальна моделі. Співвідношення між «аналітичними» та «континентальними» підходами до філософії і цивілізаційного розвитку. 105. Творення модерної ідентичності. Католицька модерність. Тейлоровий розгляд ідентичності суб’єкта в етичному вимірі. Критика

	постмодерністських настанов. 106. Засада блага та самоконституювання людини. Тейлорова рефлексія щодо новочасного дискурсу. Монтень, Декарт, Лок, Кант, Мілл, Достоєвський як співрозмовники. 107. Ідентичність у контексті проблематики постлюдини. 108. Основні критерії і засади постмодернізму. Критика принципового, апологія випадкового; критика (моральних) метанаративів. 109. Постмодерністська ідентичність. Ключові представники постмодернізму. 110. Дослідження насильницького потенціалу цивілізації. Ф. Ніцше і М. Фуко. 111. Прикладна етика. Осмислення явищ клонування, евтаназії тощо. 112. Когнітивні науки та вагомість нейронаук. 113. Інформаційна та біотехнологічна революції як визначальні для сучасного стану світу. 114. «Просвітництво сьогодні» Стівена Пінкера. 115. Тенденції XXI сторіччя і дослідження Ю.Н. Харарі. Проблема людської ідентичності на тлі розгортання двох технологічних революцій.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тиж. 1. 15 лютого **2 акад. год.**	***Тема 1***: ***Предмет, завдання і структура курсу.*** З'ясування предмету, мети й основних параметрів курсу. Актуальність проблематики ідентичності в сучасних умовах. Ідентичність та відмінність. Ідентичність в умовах плюралізму та мультикультуралізму. Структура курсу. Виміри ідентичності: соціальна, культурна, національна, релігійно-конфесійна, технологічна, індивідуальна.	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	1-10	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

Тиж. 2. 22 лютого **2 акад. год.**	***Тема 2*: *Становлення і розвиток проблематики ідентичності на Заході від античності до новочасної епохи*** Систематичний та історичний способи постановки питань щодо проблематики ідентичності. Ідентичність в античності: людина і космос, людина і соціум. Ідентичність у середньовіччі: людина і Бог. Ренесансна ідентичність: людина і природа. Симптоматичність появи утопічних проектів в умовах духовного вакууму Нового часу. Еволюція підходів щодо ідентичності у західному мисленні.	Лекція *F2F*	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-20	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

Тиж. 3. 1 березня **2 акад. год.**	***Тема 3. Особливості філософських пошуків Нового часу*** Гносеологічна проблематика в античності й середньовіччі. Аристотелеве розмежування між sophia, phronesis та poiesis. Гносеологічна проблематика як центр філософських пошуків Нового часу. Гносеологічний суб'єкт. Процес секуляризації. Дедалі більша автономізація і емансипація людського індивіда. Громадянська ідентичність і громадянські чесноти. Ідеї соціальної справедливості в нових історичних обставинах. Два народження європейського раціоналізму: антична софістика і новочасне Просвітництво. Формування класичних філософських систем і форм філософування.	Лекція *F2F*	Презентація, відеоматеріали	1-10	Виконання індивідуального завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	
Тиж. 4. 8 березня **2 акад. год.**	***Тема 4. Емпірико-сенсуалістична лінія в теорії пізнання Нового часу: Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк.*** Емпіризм як спадкоємець номіналізму. Британські ментальні джерела. Емпіризм	Семінарське заняття	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	1-10	Написання есе Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

	Ф. Бекона. Пізнання як процес віддзеркалення природи. Чотири види «ідолів» і можливість їхнього подолання. Індуктивний метод пізнання. Критика Аристотеля. Гоббс як систематизатор Бекономої філософії. Ідеї новочасної соціальної філософії. Сенсуалізм Дж. Локка. Гносеологічне сенсуалістичне вчення про tabula rasa. Ідентичність джентльмена і сфера педагогіки. Відлуння в педагогіці Дж.Дюї.					
Тиж. 5. 15 березня **2 акад. год.**	***Тема 5. Раціоналістична лінія в теорії пізнання Нового часу: Р. Декарт, Б. Спіноза, Г.-В. Ляйбніц.*** Раціоналізм як альтернатива до емпірико-сенсуалістичної лінії в теорії пізнання. Філософія Рене Декарта. Дедукція versus індукція. Внутрішні раціональні структури свідомості і достовірність раціональних аргументів. Різноманітність ідентичностей всередині раціоналізму: дуалізм Декарта, монізм Спінози та плюралізм Ляйбніца. Ляйбніц	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	1-10	Підготовка авторської анкети Проведення дослідження	

	та ідея суспільного та науково-технічного прогресу. Прогрес як ідентифікатор західного способу мислення.					
Тиж. 6. 22 березня **2 акад. год.**	***Тема 6. Екзистенційно-релігійна альтернатива: філософія Б. Паскаля*** Антропологічні погляди М. Монтеня. Скептицизм пізнього Ренесансу і його специфіка. Осмислення людини як істоти «із плоті і крові». Вплив поглядів Монтеня на Паскаля. Антропологічні відкриття Паскаля. Самотність людини у космосі. Велич і мізерність людини. Онтологічна і морально-етична дуальність людського існування. Танатологічна проблематика. Паскалева критика Декарта і засад «прогресизму». Паскаль як предтеча екзистенціалізму. Спадкоємність екзистенційної проблематики у західній культурі.	Семінарське заняття	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	1-10	Написання есе Ведення тематичного словника Підготовка презентації	
Тиж. 7. 29 березня	***Тема 7. Пошуки компромісу між емпіризмом та раціоналізмом: Ім. Кант.***	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні	1-10	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника	

2 акад. год.	***Морально-етичні погляди Канта.*** Просвітництво на німецькому ґрунті. Кант: людське повноліття як здатність жити своїм власним розумом. Гносеологічні погляди Канта. «Що я можу знати?» – одне з чотирьох фундаментальних питань філософії. «Критика чистого розуму». Долання крайнощів емпіризму та раціоналізму. Схематизм. Впорядкування чуттєвості з допомогою розсуду. Розсуд та розум. Умовне та безумовне. Трансцендентальна єдність апперцепцій. Агностицизм. Практична філософія Канта. «Що я повинен робити?» Категоричний імператив. Інструментальна та комунікативна форми раціональності. Розвиток морально-етичних ідей Канта у XX сторіччі: Макс Вебер про «етику переконань» (Gesinnungsethik) та «етику відповідальності» (Verantwortungsethik). Розвиток ідей Канта на основі дискурсивної етики. Ю.		матеріали		Підготовка презентації	

	Габермас.					
Тиж. 8. 5 квітня **2 акад. год.**	***Тема 8. Тематика любові у філософії Нового часу: від Дж. Бруно до Л. Фоєрбаха*** Любов і людська ідентичність. Ідентичність людини в епоху Відродження. Пізнання матері-природи (Марсіліо Фічіно, Піко делла Мірандола та метафора хамелеона). Джордано Бруно та безмежність пізнання. «Інтелектуальна любов до Бога»: від Леона Ебрео до Баруха Спінози. Любов як космічна сила у містицизмі Я. Бьоме. Ідея людини-андрогіна. Тлумачення любові у Р. Декарта: психологічно-механістичне визначення. Поглиблення етичного компоненту у Н. Мальбранша. Ляйбніц. Любов-дружба. Гармонія тілесного та духовного. Сприйняття любові в епоху Просвітництва. Любов у вимірі ludus. Фривольність і висміювання засади вірності. Гедонізм. Розуміння любові у Канта і Гегеля. Філософія любові Л. Фоєрбаха.	Семінарське заняття	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-24	Застосування методики чи тесту Проведення дослідження	

	Антропологія та критика теології.					
Тиж. 9. 12 квітня **2 акад. год.**	***Тема 9. Просвітництво та романтизм як ментальні полюси філософської думки Нового часу.*** Антагонізм романтизму та Просвітництва. Політико-правова ідентичність у філософії Просвітництва. Ж.-Ж.Руссо: ідея «суспільного договору». Політико-правове врегулювання життя суспільства. Внесок Дж. Лока. Систематизація Ш.-Л. Монтеск'є: поділ влади на три гілки. Визначення основних рис і складників просвітницького світогляду як передумови великої французької буржуазної революції. Європа і християнський світ. Спроби реабілітації християнських цінностей у романтизмі: Новаліс, Шатобріан, Баадер. Історіософські ідеї Новаліса: «Християнство або Європа». Європейська ідентичність та її християнські засади. Пошуки ідентичності нації на тлі її	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-20	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

	історії. Єнський та Гайдельберзький гуртки романтиків. Філософія романтизму і «весна народів».					
Тиж. 10. 19 квітня **2 акад. год.**	***Тема 10. Ідентичність у параметрах принципу волі (А.Шопенгауер, Ф.Ніцше)*** Шопенгауерові «Афоризми житейської мудрості». Шопенгауер як критик ідеології і засад німецького ідеалізму. Трансформація Шопенгауерових ідей Фрідріхом Ніцше. Від «волі до життя» до «волі до влади». Основні ідеї Ніцше. Як розуміти «нігілізм»? Імморалізм Ніцше й ультрарадикальна критика християнства. Етика «любові до дальнього». Вічне повернення того самого. Переоцінка всіх цінностей. Смерть Бога і поява ідеалу надлюдини. Людина як линва між твариною та надлюдиною.	Семінарське заняття	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-20	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	
Тиж. 11. 26 квітня **2 акад. год.**	***Тема 11. Ідентичність в екзистенційній філософії XIX ст. Передекзистенціалізм С.К'єркегора.***	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-24	Написання есе Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

	Ідентифікація екзистенційної філософії. Історичні й соціальні передумови постання екзистенціалізму як течії. Поняттєва специфіка. Міждисциплінарний вимір екзистенційних ідей. Екзистенційність і екзистенціальність. Основні критерії екзистенційного мислення. К'єркегор: діалектика непрямого повідомлення і стадіальна концепція. Стадія етика. Контекст: естетична, етична та релігійна стадії людського існування, їхні основні репрезентанти. Телеологічне усування етичного на релігійній стадії. Поняття конфініумів. Амбівалентність справи ідентифікації людського існування.					
Тиж. 12. 3 травня **2 акад. год.**	***Тема 12. Ідентичність і комунікація: К.Ясперс, М.Бубер, Ж.-П.Сартр.*** Релігійний екзистенціалізм Ясперса. Двополярність філософського горизонту Ясперса. Онтологія: потрійне членування буття. Предметне буття, екзистенція та трансценденція. Комунікація. «Межові ситуації» як	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-20	Написання есе Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

	передумова виявлення людської екзистенції. «Осьовий час» світової історії. Історико-філософська класифікація. Тлумачення ідеї університету. Сократичний тип виховання і навчання. М. Бубер. Діалогічна філософія на релігійних засадах. «Я і Ти». Феномен атеїстичного екзистенціалізму Ж.-П. Сартра. Філософія моралі в конкретній життєвій ситуації. Явище вибору. Конфліктність двох свобод: «Пекло – це інші». Екзистенційне і діалогічне мислення та їхня взаємодія.					
Тиж. 13. 10 травня **2 акад. год.**	***Тема 13. Критика новочасного суб'єктоцентризму: Ж. Марітен*** Засади (нео)томізму. Philosophia perennis. Процес секуляризації та емансипація етики від релігії. Філософія Ж. Марітена як спроба оновлення томізму. Шосте доведення буття Божого. «Три реформатори». Деструкція цінностей Модерну. Критика новочасного суб'єктоцентризму: у царині релігії (М.Лютер), розуму (Р.Декарт), почуття (Ж.-Ж. Руссо). Концепція інтегрального гуманізму Марітена. Критика	Семінарське заняття	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-20	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	

	процесу «заміщення» та деструкція хибних форм релігійності. Протиставлення теоцентричної та антропоцентричної парадигм гуманізму. Критичне ставлення до aggiornamento та рішень Другого Ватиканського собору.					
Тиж. 14. 17 травня **2 акад. год.**	***Тема 14. Критика новочасного суб'єктоцентризму: М. Гайдеґґер*** Амбівалентність місця Гайдеггера у філософському процесі двадцятого століття. Фундаментальна онтологія: "Буття і час". Подвійність лейтмотиву гайдеггерівського мислення: поняття про сенс буття і питання про істину (алетейя). Істина як відкритість, розтаємниченість. Фундаментальний аналіз ось-буття; ось-буття як буття-у-світі. Гайдеггер і проблема техніки. Критика новочасного суб'єктоцентризму. Деструкція підходів Р. Декарта. Неприйняття суб'єкт-об'єктного протиставлення. Феномен техніки на тлі проблем нігілізму у значенні всесвітньо-історичного процесу; пов'язування явища нігілізму з проблемою техніки. Поняття по-ставу (Ge-stell).	Лекція	Презентація, відеоматеріали, навчально-методичні матеріали	10-20	Підготовка авторської анкети Проведення дослідження	

	Питання співвідношення людини і техніки у філософії Гайдеггера. Від «волі до влади» Ніцше до «тотальної мобілізації» Ернста Юнгера. Релевантність Гайдеґґерової критики нині.					
Тиж. 15. 24 травня **2 акад. год.**	***Тема 15. Новочасна ідентичність очима нашого сучасника: Чарлз Тейлор*** Чарлз Тейлор і «Джерела себе». Доба секуляризації і критика інструментальної раціональності. Політична і соціальна філософія Тейлора. Тейлорове дослідження витоків сучасного світу. Врахування широкого культурного контексту. Апелювання до надбання «континентальної» філософії. Комунітаристська і ліберальна моделі. Співвідношення між «аналітичними» та «континентальними» підходами до філософії і цивілізаційного розвитку. Творення модерної ідентичності. Католицька модерність. Розгляд ідентичності суб'єкта в етичному вимірі. Критика постмодерністських настанов. Засада блага та самоконституювання людини. Рефлексія щодо новочасного	Лекція *F2F*	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-24	Підготовка авторської анкети Проведення дослідження	

	дискурсу. Монтень, Декарт, Лок, Кант, Мілл, Достоєвський як співрозмовники. Самоосмислення людини у XX і XXI ст.					
Тиж. 16. 31 травня **2 акад. год.**	***Тема 16. Ідентичність у контексті проблематики постлюдини.*** Основні критерії і засади постмодернізму. Критика принципового, апологія випадкового; критика (моральних) метанаративів. Основні представники постмодернізму. Дослідження насильницького потенціалу цивілізації. Ф. Ніцше і М. Фуко. Прикладна етика. Осмислення явищ клонування, евтаназії тощо. Когнітивні науки та вагомість нейронаук. Інформаційна та біотехнологічна революції як визначальні для сучасного стану світу. «Просвітництво сьогодні» Стівена Пінкера. Тенденції XXI сторіччя і дослідження Ю.Н. Харарі. Проблема людської ідентичності на тлі розгортання двох революцій (інформаційної та біотехнологічної).	Семінарське заняття	Презентація, Відеоматеріали Навчально-методичні матеріали	10-24	Індивідуальне завдання Ведення тематичного словника Підготовка презентації	